

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Pedagogická fakulta

Katedra speciální pedagogiky

**Prevence sociálně patologických jevů
v dětském domově**

(Prevention of social pathological events in children's homes)

Bakalářská práce

Praha 2010

vedoucí bakalářské práce

Mgr. Marie Mičková, Ph.D.

vypracovala

Ivana Zemanová

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně za využití uvedené literatury a svých poznatků.

V Praze 28. 3. 2010

.....

Ivana Zemanová

Ráda bych na tomto místě poděkovala Mgr. Marii Mlčkové, Ph.D. za odborné vedení mé bakalářské práce, dále pak pedagogům dětského domova v Dolních Počernicích. V neposlední řadě svým dětem za humor a trpělivost, kterou se mnou měly.

Ivana Zemanová

ANOTACE

klíčová slova: děti, dětský domov, dospívající, poruchy chování, prevence, sociálně patologické jevy, vychovatel

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou výskytu a prevence sociálně patologických jevů (poruch chování) v dětském domově.

První kapitola pojednává obecně o dětském domově a příčinách umístění dětí do domova. Druhá kapitola klasifikuje sociálně patologické jevy, třetí vymezuje pojem prevence, s důrazem na vliv prostředí a mezilidských vztahů jako významných preventivních prostředků. Ve čtvrté kapitole jsou uvedeny výsledky šetření v dětském domově v Dolních Počernicích.

Cílem bakalářské práce je potvrzení předpokladu, že věk dítěte, podnětnost prostředí a postava vychovatele jsou velmi důležitými činiteli výchovného působení.

ANOTATION

Keywords: Children, Children's Home, Adolescent, Behavioral Disturbance, Prevention, Social-Pathological Phenomenon, Pedagogue

The baccalaureate theses concerns with social-pathologic phenomenon (behavioral disturbance) appearance in children's home.

The first chapter describes the common reality of children's home and reasons for placement of a child in such an institution. Chapter two contains classification of social-pathological phenomenon. Chapter three specifies the term of prevention with special regards to environmental and interpersonal relations as very important preventive application. Chapter four contains results of a survey held in the children's home in Prague – Dolni Pocernice.

The target of the theses is to acknowledge the hypothesis about great importance of following factors: children's age, incentive environment and pedagogue's personality for the complete education.

OBSAH

ÚVOD

1. Dětský domov	7
1.1. Dětský domov současnosti	7
1.2. Důvody k umístění dětí do dětského domova	8
2. Sociálně patologické jevy	10
2.1. Příčiny vzniku poruch chování (předpoklady sociálně patologických jevů)	11
2.2. Klasifikace poruch chování – sociálně patologických jevů	12
2.3. Poruchy chování a věk	17
3. Prevence	19
3.1. Vymezení pojmu	19
3.2. Prevence a státní politika	19
3.3. Prostředí jako prostředek prevence	20
3.4. Mezilidské vztahy jako prostředek prevence	21
4. Šetření v dětském domově	24
4.1. Dětský domov v Dolních Počernicích	24
4.2. Prevence sociálně patologických jevů z pohledu vedení DD	25
4.3. Rodinná skupina	29
Závěr	35
Seznam literatury	36
Přílohy	38

ÚVOD

V poslední době se pojem sociálně patologické jevy stal velmi frekventovaným. Vlivem médií se s nejzávažnějšími projevy porušování společenských norem setkává široká veřejnost. Vypadá to pak, že dochází k enormnímu nárůstu těchto jevů. Přitom sociálně patologické jevy patří k historii lidstva.

Ve své bakalářské práci se zabývám sociálně patologickými jevy u těch nejohroženějších. U dětí, které se z různých důvodů ocitly v dětském domově. Vytrženy z kořenů musí najít cestu samy k sobě i ke světu kolem. Bez pomoci se jim to ne vždy podaří. Toto téma mě velmi zaujalo při absolvování praxe v dětském domově, kdy jsem měla možnost blíže nahlédnout do fungování této instituce.

V první, druhé a třetí kapitole se zaměřuji na dětský domov obecně, dále příčinami umístění dětí do dětského domova a tím i s možnými projevy sociálně patologických jevů, které z těchto příčin vyplývají. Ve čtvrté kapitole pak prezentuji konkrétní dětský domov v Dolních Počernicích.

Šetřením v tomto dětském domově jsem se snažila potvrdit předpoklad toho, nakolik hraje roli věk dítěte při umístění do domova a při prevenci, či možné nápravě poruch chování a sociálně patologických jevů, které jsem uvedla v předcházejících kapitolách. Také jsem se zaměřila na vliv prostředí a osoby vychovatele.

Z toho důvodu jsem se zajímala o rodinnou skupinu, kde žijí děti od třinácti do sedmnácti let, které do dětského domova přišly v kritickém období puberty.

Zjišťovala jsem možnosti prevence negativního chování jak z pohledu vedení dětského domova, tak z pohledu vychovatelů rodinky.

1. DĚTSKÝ DOMOV

Dětské domovy (dále jen DD) jsou nedílnou součástí náhradní výchovné a rodinné péče. V tomto systému jsou na posledním místě, za osvojením a pěstounskou péčí, které jsou oprávněně preferovány. Nelze je však uplatnit vždy. V tom případě pak dětské domovy zaujímají své nezastupitelné místo.

DD spadají do kompetence MŠMT. Jsou do nich zařazovány děti od tří do osmnácti, respektive do devatenácti let na základě soudního rozhodnutí, nebo předběžného opatření. Soud rovněž ústavní výchovu ruší. DD spolupracují s diagnostickým ústavem v místě svého působení a s OSPOD. Nemají trestný charakter. Jedná se o koedukovaná zařízení, která mají plně nahradit výchovnou péči v případech, kdy rodina dítěte selhala, veškerá výchovná opatření nevedla k nápravě, rodiče se o dítě nestarají, nebo nemohou z jakýchkoliv důvodů výchovu zabezpečit a žádná jiná alternativa neexistuje. Je určen i pro děti, které žádné zákonné zástupce nemají. DD pak plně zajišťuje zaopatření dětí v zájmu jejich zdravého vývoje a sociální zdatnosti.

1.1. Dětský domov současnosti

Legislativně DD zabezpečuje především zákon o rodině a zákon č. 109/2002 sb. účinný od 1.7. 2002 – zákon o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a v preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. Tento zákon vychází ze základních práv dítěte na výchovu a vzdělávání v návaznosti na Ústavu a mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, Vznikal za účasti připomínek odborníků z praxe a snaží se koncepčně i organizačně změnit formy náhradní rodinné péče ku prospěchu dětí (Vocilka 1999). Pozitivní změny přinesl především ve snížení počtu dětí a vytvoření rodinných skupin, dále v povolení vyššího počtu pedagogů. Základem DD je tedy rodinná skupina o maximálním počtu osmi dětí, o které se starají stálí vychovatelé. Děti se podílejí na chodu rodinky-domácnosti, mají své soukromí. Mají šanci navázat užší vztahy mezi jednotlivými členy skupiny.

Sourozenci jsou zásadně umísťováni do stejné rodinné skupiny. Děti navštěvují školu v místě, kde se DD nachází. To jim umožňuje snažší integraci do běžného prostředí.

Nový zákon nesporně přinesl výrazné změny. Především ve snížení počtu dětí a navýšení počtu pedagogických pracovníků. Zde však ředitelé stále narážejí na nedostatek finančních prostředků. A tak i přestože jsou zvýšené nároky na vzdělání a kvalifikaci pedagogů, jejich ohodnocení zůstává stejné, ne příliš dobré. Je pak poměrně složité zajistit kvalitní pedagogický sbor. A to i z toho důvodu, že je práce v DD velmi specifická. Pedagogové jsou na jedné straně vychovatelé, na straně druhé by měli svým empatickým přístupem nahrazovat dětem rodiče. Špatné finanční ohodnocení jistě ovlivňuje počet mužů v řadách pedagogů DD a přílišnou feminizaci zařízení. Přitom mužský prvek je pro formování mladého člověka velmi důležitý.

Nedostatky jsou rovněž v roztržitosti kompetencí souvisejících s náhradní rodinnou péčí a problematikou rodiny a dětí vůbec mezi různé resorty (MŠMT, ministerstva zdravotnictví, práce a sociálních věcí, spravedlnosti a vnitra). „Tento rozptyl nejen komplikuje komunikaci, čímž zpomaluje proces umísťování dítěte, ale také zatěžuje finančně jiný resort.“ (Matějček, 1999, str. 151). Stává se pak, že se mnoho dětí do DD dostává pozdě a výchovné působení je tak omezené.

Je tedy patrné, že přestože došlo k prospěšným změnám, je mnoho oblastí, kde je co zlepšovat. Především pružnost ve spolupráci všech zainteresovaných orgánů. Dále ve zkvalitnění a stabilizaci pedagogických sborů a v neposlední řadě v informovanosti celé veřejnosti tak, aby se změnil přístup k dětem z DD. Aby se neocitaly na okraji společnosti.

1.2. Důvody k umístění dětí do dětského domova

V povědomí veřejnosti ještě stále přetrvává představa, že v DD jsou především osiřelé děti. Situace se však mění. V domovech v České republice jsou pouze 4% sirotků. Nejčastější příčinou umístění dítěte do DD je dysfunkčnost rodiny. Dysfunkční rodina je pro rozvoj dítěte tak velkou hrozbou, že společnost

volí v takovém případě stále častěji jako jediné možné řešení odnětí dítěte a hledání optimálních forem náhradní péče o ně (Helus in Vocilka 1999).

Jednou z častých příčin je alkoholismus rodičů. S ním může být spojena nejen nízká sociální úroveň rodiny a hrubé zanedbávání péče o dítě, ale také týrání. Týrání a zneužívání dětí je výrazným společenským problémem, který může být dalším z důvodů umístění dítěte do DD. V poslední době však přibývá i případů nezvládnutí výchovy a to nejen v sociálně slabých rodinách, ale množí se případy dětí z velmi dobře situovaných rodin, kdy rodiče honbou za penězi a úspěchem nemají čas na vlastní dítě.

„Ředitelé DD uvádějí, že stále častěji je příčinou umístění dítěte v DD:

- závislost rodičů na alkoholu a drogách,
- nedostatek peněz a zájmu o výchovu dětí v dobře situovaných (podnikatelských) rodinách,
- nezvládnutí výchovy a nároků u handicapovaných či s vícečetnými vadami, které pak končí v DD,
- nepřipravenost rodičů na rodičovství (nezájem o dítě, neschopnost je vychovávat),
- zvětšuje se skupina žadatelů z řad rodičů, kteří se snaží vylepšit ekonomickou situaci rodiny umístěním dítěte do DD.“ (Vocilka, 1999, str. 32)

2. SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÉ JEVY

Problematika sociálně patologických jevů je velmi rozsáhlá, zasahující do více vědních oblastí. V oblasti speciální pedagogiky přetrvává nejednotnost v terminologii. Používají se synonyma pro mravní narušenost (termín diskutabilní) a to obtížná vychovatelnost, širší termín poruchy chování a v současnosti oblíbené označení sociálně patologické jevy. (Procházková in Pipeková, 1998)

Psychologický slovník pod heslem poruchy chování uvádí, že podle MKN-10 se jedná o skupinu poruch, které se projevují opakujícím se a trvalým obrazem disociálního, depresivního a vzdorovitého chování...bývá spojena s nepříznivým rodinným prostředím a sociálním okolím, s neuspokojivými vztahy v rodině; typickými projevy jsou rvačky, tyranizování slabších, krutost k jiným lidem a zvířatům, ničením majetku, krádeže, opakované lhaní, záškoláctví, útoky z domova, velmi časté a silné výbuchy zlosti. (Hartlovi P. a H., 2000, str. 426)

„Poruchy chování lze charakterizovat jako odchylku v oblasti socializace, kdy dítě není schopné respektovat běžné normy chování na úrovni odpovídající jeho věku....Základním rysem těchto poruch je chování, kterým jsou v různé míře, opakovaně a dlouhodobě...narušovány sociální normy.(Vágnerová, 2004, str.67)
Poruchy chování v dětství a dospívání „charakterizuje přetrvávající a opakované chování porušující základní práva druhých lidí nebo sociální normy a pravidla, která jsou přiměřená věku.“ (Koukolík, Drtilová, 2008, str.93)

Při diagnostikování poruch chování musí být velká opatrnost. „Mnozí odborníci říkají, že mezi chováním „normálního“ dítěte a chováním dítěte s poruchou neexistuje pevná hranice. Budou se domnívat, že chování dětí s poruchou se od chování ostatních liší pouze tím, že jeho projevy jsou *závažnější, trvalejší* a společensky více obtěžující. Vyjádří se v tom smyslu, že je mnohem důležitější zabývat se příznaky, nikoli hledáním správného pojmenování.“ (Train, 2001, str.14)

Charakteristiku poruch chování doplňuje neschopnost učit se, pokud ji nelze vysvětlit intelektovými, smyslovými nebo zdravotními problémy a tendence vyvolávat somatické symptomy ve spojení se školními problémy.

„Poruchy chování, nekázeň, agresivita vysoce korelují s nízkou školní výkonností.“
(Vágnerová,2000)

2.1. Příčiny vzniku poruch chování

(předpoklady sociálně patologických jevů)

Vzhledem k tématu této práce, tedy prevence sociálně patologických jevů v DD je nutné zdůraznit, že vznik poruch chování a sociálně patologických jevů není náhodný. „Velký počet vlivů, které způsobí poruchu chování v dětském věku a dospívání, je možné rozdělit na vlivy genetické a vlivy prostředí.....Různé studie s rostoucí četností dokazují, že selhávající rodičovství a další tlaky zevního prostředí mohou přispívat k některému druhu narušeného chování a prožívání dětí, včetně (antisociální) poruchy chování dětského a dospívajícího věku.“ (Koukolík, Dřtilová, 2008, str. 95,99) Vágnerová poukazuje na to, že u poruch chování se nejedná o následky duševních poruch, ale o odchylky v osobnostním vývoji, které jsou způsobeny vzájemnou interakcí určitých faktorů, vliv sociálního prostředí, hlavně rodiny, genetické dispozice a poškození centrálního nervového systému, především v prenatálním a perinatálním období.(Vágnerová,2004,str. 67-68) Ani jeden z faktorů nemůže působit samostatně. „Chování je podmíněno velice komplexně. Dědičnost je jedním z mnoha faktorů, které na ně mají vliv. Genetická dispozice může být odpovědná např. za sníženou sebekontrolu či za hyperaktivitu....genetická vloha jen zvyšuje pravděpodobnost, že na chování budou mít vliv další činitelé....Genetická vloha snižuje, respektive zvyšuje práh pro působení vlivů prostředí.“ (Matoušek, Kroftová, 1998,str.23)

Další autoři dávají do souvislosti s genetickou výbavou ještě komplex chemických struktur, „které řídí naše tělesné systémy a ovlivňuje emoce a chování.“(Elliot,Place,2002,str.12). Za klíčový faktor považují rovněž temperament dítěte, který nejspíše nelze oddělit od genetických vlivů, ale podle nich „není pochyb, že některé děti reagují na nepřízeň osudu klidně, zatímco jiné neustále bojují.“ (Elliot, Place, 2002,str.12)

Velmi významné je pro řešení problémů hledání v rodinné anamnéze. „V osobní historii dítěte jsou často nalézány významné okamžiky a témata, která nepochybně měly silný vliv na formování současného způsobu chování.“(Elliot, Place,2002,str.13) Rodina je první společenství, ve kterém se dítě setkává s určitými vzorci chování. Učí se, jak má jednat, jak myslet. Zaujímá vztah samo k sobě, ale i ke světu. Pokud dojde z jakýchkoliv důvodů k poruše rodinných vztahů a rolí, pak může být vývoj dítěte problematický. Záleží také na tom, jak dlouhá a silná frustrace byla. Jedlička a Koťa (1998) zdůrazňují, že tam, kde rodiče ztroskotávají ve výchovných rolích, nebo je neplní vůbec, objevuje se pocit nedůvěry jak k lidem, tak i ke svým vlastním silám a možnostem.

„Dítě je vstřícné, otevřené, důvěřivé. V pozitivním případě jeho zážitky příznivě ovlivňují jeho další vývoj i celý život. Naopak pokud se mu dostane negativních zkušeností, zklamání důvěry, strachu apod. dochází k negativnímu působení na vývoj osobnosti.“(Helus, 2004, str.90)

Základní projevy poruch chování jako agrese, porušování pravidel, vandalismus, krádeže a lhaní „mohou být u dítěte často pouze reakcí na stresovou nebo náročnou situaci....Děti s poruchami chování jsou vzhledem k charakteristice tohoto jevu skupinou silně ohroženou všemi možnými psychosociálními jevy....jsou náchylnější k sociálně patologickým jevům. Prognóza jejich školní a životní kariéry je oproti jejich vrstevníkům značně pesimističtější.“ (Ptáček,2006,str.5)

2.2. Klasifikace poruch chování – sociálně patologických jevů

„V osobnosti dítěte s poruchovým chováním lze najít mnohé typické rysy, které podmiňují odlišné adaptační problémy.“(Vágnerová,2004,str.87)

Poruchy chování je možno vymezit ze tří hledisek:

- chování nerespektuje sociální normy platné v dané společnosti (problematické je z tohoto hlediska hodnotit chování rómských dětí, hlavně

záškoláctví a toulání. To se totiž nevymyká jejich normám). Jedinec musí intelektově pochopit význam norem. Proto do této kategorie nepatří odchylky mentálně retardovaných. Pokud má jinou stupnici hodnot, jedinec takovéto normy neakceptuje, není schopen ovládat své chování (poškození CNS, alkohol, drogy) a pak není schopen se těmito normami řídit.

- Nápadnosti v oblasti sociálních vztahů, které se projevují nedostatkem empatie, sobectvím, citovým chladem. Chybí pocity viny. Jedinec upřednostňuje vlastní potřeby na úkor druhých.

- Agresivita jako rys osobnosti nebo chování, kdy jsou porušována práva ostatních (Vágnerová, 2004)

„Poruchy chování lze rozdělit do dvou kategorií:

a) neagresivní

b) agresivní, kde je navíc podstatné násilné porušování a omezování práv ostatních.“ (Vágnerová, 2004, str.87)

Sociálně patologické jevy vycházející z poruch chování

Záškoláctví

Jedná se o úmyslné zameškání školního vyučování. Často má souvislost se školní neúspěšností žáka, objevuje se u starších dětí a tento jev má tendenci se prohlubovat. Záškoláctví je projevem asociálního chování, jedná se o poruchu chování únikového typu vyvolanou různými příčinami:

- negativním vztahem ke škole, vlivem rodinného prostředí (dysfunkční vztahy v rodině),

- nezájem o dítě, nebo naopak přehnaná péče a vysoké nároky, z toho pak vyplývající strach a obavy),

- vlivem nevhodného trávení volného času s vrstevníky, závislostního chování na partě.

Do roku 1989 byly školy povinné vysokou absenci hlásit. Podle slov A. Piškové z Ředitelství kriminální policie „vyjma případů šikany, averze vůči pedagogovi, obav ze špatných známek nebo výjimečného jevu patologického záškoláctví, je většinou absence ve škole, a to zvláště dlouhodobá, jasnou

známkou pravděpodobného nezákonného chování dítěte.“ (www.icm.uh.cz/str./socialnepatologickejeyv). V rámci primární prevence postupují ředitelé podle metodického pokynu MŠMT. Součástí je pravidelné zpracování dokumentace o absenci v součinnosti se zákonnými zástupci (zde vychovateli DD), spolupráce s psychologem, sociální pracovníci, popřípadě s PČR. Velmi důležitá je organizace mimoškolních aktivit.

Toulání

„Kriminalistické hledisko zdůrazňuje, že cesta ke zločinnosti často začíná potulkou, ...odporem k domovu, k rodině, ke škole, k učitelům a k povinnostem (Jedlička, Koťa, 1998, str.50). Toulání může být reakcí na rozvrat rodiny, zanedbávání nebo i týrání. Toulat se mohou i děti ze spořádaných rodin, které se nudí. Uváděné příčiny tuláctví:

- rodinné poměry (sociálně patologické prostředí),
- opuštěnost dítěte,
- mimomanželský původ,
- vady domácího prostředí jako špatné bydlení, strava, nedostatečná kontrola ze strany rodičů, přílišná zaměstnanost, nebo naopak lhostejnost,
- závady ve společenských institucích, vliv vrstevníků
- vliv médií,
- místní hospodářské poměry,
- rozvoj a dostupnost dopravy. (Jedlička, Koťa 1998, str. 50-51)

Lhaní

Lež lze považovat za únik z nepříznivé situace. Vágnerová (1998) zdůrazňuje potřebu rozlišovat pravou lež od fantazijních představ, které jsou typické pro předškolní věk.

Pravá lež je charakteristická úmyslem (vyhýbání se potížím, nebo získání nějaké výhody či odměny). Při hodnocení je významná frekvence lhaní a účel, který ke lhaní vedl. Je třeba dát pozor na lži zaměřené na poškození někoho jiného, či dosažení osobního prospěchu bez ohledu na ostatní. To se pak už nejedná o obranu, ale bývá to spojeno se sobectvím a necitlivostí (Vágnerová, 2004).

Krádeže

Jedná se o záměrné jednání. Dítě však musí být natolik rozumově vyspělé, aby bylo schopno rozlišit vztah ke svým a cizím věcem. Pro správné posouzení je třeba znát způsob a cíl krádeže. Tedy to, je-li krádež naplánovaná nebo příležitostná, neplánovaná. Cíle mohou být různé, krádež pro sebe, pro druhé, pro partu. (Vágnerová,2004)

Závislostní poruchy chování:

Drogová závislost

Příčiny užívání drog mohou být různé. Např. získat uznání vrstevníků identifikovat se nějakou skupinou, uniknout nudě, řešit nějaké problémy. V neposlední řadě nedodržovat společenská pravidla, prožít nějaké dobrodružství. „Nejstručněji by je bylo možno shrnout jako tendenci dosáhnout něčeho lepšího než je současný stav.“ (Vágnerová, 2004, str.76)

Gamblerství

Závislost na hře, gambleři hledají únik, náhradní řešení, vstupují do imaginárního světa her. „Naše společnost se ve vnitřních hodnotách změnila natolik, že vláda peněz zaskočila mnohé jedince....Specifikum této závislosti spočívá v širokém věkovém spektru závislých. Chorobný návyk se dá vytvořit i na karetní hry, sportovní sázky a samozřejmě automaty.“(Mühlpachr in Pipeková, 1998, str.219)

Z tohoto vyplývá, že primární nebezpečí hrozí i dětem, které tráví velké množství času hraním videoher. Dalším nebezpečím je to, že závislý člověk se více zamotává do sítě své závislosti. Potřebuje stále více prostředků pro své hraní. Pak se k patologickému hráčství přidružují další negativní jevy. Např. majetková trestná činnost. “Svým vývojem je gamblerství velmi blízké drogové závislosti.“(Mühlpachr, 1998, str. 220)

Tabakismus

Jedná se o společensky tolerovanou drogovou závislost. V DD je velmi častá. Přicházejí sem děti, které kouří od raných dětských let. Cigareta je

považována za symbol mužnosti a dospělosti „Typický silný kuřák je chlapec nejvyšší třídy ZŠ s podprůměrným prospěchem...U chlapců 8.tříd se špatným prospěchem lze již najít návykové kouření.“ (Mühlpachr, 1998, str.218)

Alkoholismus

Tato závislost je nebezpečná z toho důvodu, že ji společnost nevnímá jako závislost drogovou. Alkohol je podceňován, přehlížen a schvalován. Jsou s ním spojeny různé společenské rituály. A právě v to tkví nebezpečí pro děti a dospívající. Při konzumaci alkoholu mají pocit, že již patří do společnosti dospělých.

Jak uvádí Mühlpachr (1998), alkohol i tabák jsou průchozí drogy. Některé děti od nich přecházejí k drogám ještě nebezpečnějším. Heller (in Pipeková,1998) předpokládá nepříznivý vliv na děti v případě závislosti na alkoholu u jejich rodičů či vychovatelů.. Nevhodné sociální vztahy v rodině, kde existuje závislost, nedostatek životních jistot, špatné vzory chování, které způsobuje tato závislost, vedou k vážnému poškození vývoje osobnosti (Mühlpachr,1998).

Další nebezpečí u drogových závislostí je jejich možná kombinace s násilným chováním. Pokud se u dospívajících chlapců kombinuje záškoláctví, užívání drog a rvačky, roste pravděpodobnost, že se v dalších deseti letech dopustí násilného trestného činu (Koukolík, Drtilová,2008).

Agrese

„Lidská agrese je jakékoli chování cílené na druhého jedince, které je vedeno s bezprostředním záměrem ublížit. Náhodné ublížení se za agresi nepovažuje, protože není záměrné...Všechny případy násilného chování jsou agrese, mnohé případy agrese nejsou násilné chování. Jestliže jedno tříleté dítě shodí druhé stejně staré dítě z tříkolky proto, aby ji mělo pro sebe, jde o agresi, nikoli o násilné chování.“ (Koukolík, Drtilová,2008,str.194)

Vágnerová (2004) označuje agresi za násilný způsob dosahování cíle, který slouží coby prostředek k uspokojování osobních potřeb. Podle ní má člověk vrozené dispozice k agresivnímu chování. Kořa (2004) dále uvádí, že formy agrese, četnost takového chování, cíle útočného chování je především výsledkem sociálního učení. „Což znamená, že jsou rovněž ovlivnitelné prostředím....agresivní a násilné chování lze ovlivnit i psychologickými

prostředky a v nejširším smyslu výchovou...právě výchova u většiny lidí sehrává nejvýznamnější roli při kultivaci původních agresivních sklonů.“ (Jedlička, Koťa, 1998, str.69)

Šikana

Je projevem agresivního chování a jednání, kdy je toto záměrným cílem. „Šikanování lze definovat jako násilně ponižující chování jednotlivce nebo skupiny vůči slabšímu jedinci, který nemůže ze situace uniknout a není schopen se účinně bránit.“ (Vágnerová, 2004, str.82)

Šikana mohou být fyzické, ale i slovní útoky, urážlivá gesta, okrádání, vydírání, vynucování si něčeho pro svůj prospěch nebo pobavení. Ale může jít o vyloučení jedince ze skupiny kolektivu.

Koukolík uvádí, že „šikana souvisí s rostoucím výskytem agresivity dětí, dospívajících a mladých dospělých lidí v průmyslově rozvinutých zemích.“ (Koukolík, Drtilová, 2008, str.205)

2.3. Poruchy chování a věk

Některé poruchy chování jsou typické pro určitý věk. Podle Vágnerové (2004) jsou pro každé období věku typické určité problémy v chování, které signalizují vývojovou fázi. Procházková navíc dodává, že mezi vývojovými obdobími existuje návaznost. „Zatímco asociální chování se zpravidla vyskytuje u dětí mladších, chování antisociální pozorujeme ve větší míře u starších dětí a mládeže (asi od 12. roku)“ (Procházková in Pipeková, 1998, str.194) Typické pro toto období jsou takové projevy jako např. upozorňování na sebe, neposlušnost, vyrušování ve škole, později to může být lhaní, toulání nebo také krádeže.

Vzhledem k této práci je velmi důležité období puberty.

Puberta je mimořádně obtížná jak pro dítě, tak pro jeho okolí. Dítě prochází složitými změnami jak tělesnými, tak psychickými. Vágnerová (2000) uvádí, že v této době je již dítě schopné vyvodit správné závěry, ale chybí mu životní zkušenosti. Projevuje se negativismus a zvýšená kritičnost ke všemu a všem. Projevuje se potřeba projevit svůj vlastní názor. „U dětí z narušeného prostředí

probíhá puberta zvláště těžce. Zvýšenou delikventní aktivitu zde můžeme pozorovat již u třináctiletých a čtrnáctiletých.“ (Procházková in Pipeková, 1998, str.194).

Projevy nezávislosti na společnosti spočívají v útocích na jejich hodnoty. V těch horších případech je to např. bezúčelné ničení věcí, vandalismus. Při hledání a uvědomování si sama sebe mohou dospívající zkusit dosud zakázané aktivity, experimentují se sexem, s drogami či alkoholem.

Velký význam pro dospívajícího nabývá vrstevnická skupina. Přejímá její vzory, normy a postoje, které však nejsou vždy obecně společensky přijatelné. „Tak se vytváří další specifická kategorie poruchového chování...Zde už nejde jen o porušení norem, ale komplexní změnu respektovaných norem chování k nežádoucí variantě.“ (Vágnerová, 2004, str.63) Puberta a dospívání mohou v takových případech přispět k prohloubení potíží, které doposud byly skryty, nebo byly zvladatelné.

Souhrnně můžeme tedy konstatovat, že období vzdoru a vzpory (především proti rodičům) je důležité ve vývoji osobnosti. U dětí z DD je však emancipovanost se od rodiny složitá, když v ní třeba již několik let nežije. Z toho vyplývá, že pubertální vzpoura je sice důležitá, ale smysluplná je jen tehdy, když je autorita zároveň vnímaná citově. „Emancipace bez citové jistoty vede k maladaptaci a k náhradnímu uspokojování či k takové aktivitě, kdy jsou vlastní schopnosti používány neadekvátním způsobem.“ (Vágnerová, 1999, str.115)

Dospívání je samostatná životní etapa, ve které probíhá sociální vývoj a integrace velmi intenzivně. Zahrnuje v sobě velké množství konfliktů. „Je nutné prostřednictvím sociálně pedagogických aktivit poskytovat zejména mladým lidem s integračními problémy a životními obtížemi pomoc k svépomoci.“ (Kraus, Poláčková, 2001, str.59) Je třeba nabídnout jim cestu a zprostředkovat takové dovednosti, aby byli schopni spolehnout se sami na sebe, schopni překonávat životní překážky a zvládat různé konflikty společensky přijatelnými způsoby.

3. PREVENCE

3.1. Vymezení pojmu

Prevenci dělíme na primární, která je zaměřena na situace, které ohrožují celou populaci (specifická – zaměřena na konkrétní riziko. Nespecifická – podporuje žádané projevy obecně). Dále pak na sekundární a terciární. Sekundární je zaměřena na skupinu populace zvláště ohroženou nějakým nežádoucím jevem, terciární již na osoby, u kterých se takový jev projevil a jde tedy o zmírnění, či nápravu jeho následků.

Procházková definuje prevenci jako „soubor postupů zaměřených na předcházení vzniku poruch chování, na zamezení prohloubení již vzniklých poruch, nebo na zamezení recidivy sociálně patologického jednání. Liší se od sebe jednak užívanými metodami, jednak okruhem populace, které jsou určeny.“(Procházková in Pipeková, 1998, str. 190)

Dobrá prevence je taková, která předchází všem typům sociálního selhání (abúzu drog, delikventnímu chování, nedokončení školy apod.). Primární a sekundární prevence má působit na změnu žebříčku hodnot dětí. Musí jim být proto předložena jiná životní perspektiva. Aby byly ochotny změnit svůj styl života, který by jinak vedl k jejich společenské degradaci.(Matoušek, Kroftová, 1998)

3.2. Prevence a státní politika

Je samozřejmé. že nejvýznamnějším prostředkem sociální prevence je dobře fungující rodina. Své nezastupitelné místo zaujímá škola.

Vlivným nástrojem je sociální politika státu ovlivňující systém vzdělávání, zaměstnanost, stabilitu rodiny, fungování policejního a soudního aparátu a dalších institucí zabývajících se rizikovou mládeží. (Matoušek, Kroftová, 1998)

Prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy zahrnuje především aktivity v oblastech prevence:

- násilí a šikanování
- záškoláctví
- kriminality, delikvence, vandalismu a jiných forem násilného chování
- ohrožení mravnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže
- xenofobie, rasismu, intolerance a antisemitismu
- užívání návykových látek (včetně alkoholu a kouření), anabolik, medikamentů a dalších látek
- virtuálních drog a patologického hráčství (gambling)
- komerčního sexuálního zneužívání dětí
- syndromu týraných a zneužívaných dětí
- sekt a sociálně patologických náboženských hnutí

(Strategie prevence SPJ u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2005-2008)

3.3. Prostředí jako prostředek prevence

Sociálně patologický jev není nahodilý. Má svůj vývoj, příčiny a důsledky a vždy se vztahuje k mnoha prvkům prostředí, ve kterém vznikl. Nelze ho proto od prostředí oddělovat a pokoušet se ho řešit samostatně. Takový postup je kontraproduktivní a neefektivní. (Pokorná V. a kol., 2003)

Prostředím můžeme nazvat vše, co nás obklopuje. Tedy nejen věci, předměty, přírodu, ale i lidé a mezilidské vztahy. Jsme se vším v nějaké interakci. Vše nás ovlivňuje a my zpětnou vazbou reagujeme a ovlivňujeme okolní prostředí také.

Každé prostředí má vždy dvě stránky a to materiální – věcnou, prostorovou a sociálně psychickou – osobnostně vztahovou. (Kraus, Poláčková at al., 2001)

Prostředí nás vždy ovlivní a poznamená, ale je to záležitost individuální. Může na nás působit pozitivně, negativně i neutrálně.

Nyní se zaměříme především na prostředí materiální. O interpersonálních vlivech pojednáme v další části.

Děti přicházející do DD z mnohdy nedostatečně materiálně zajištěných rodin se dostávají do kultivovaného, čistého a vkusného prostředí. To je tak vlastně využíváno jako výchovný a preventivní prostředek. „Vzhledem k tomu, že většina vychovávaných (především např. v období puberty) má přímého výchovného působení (příkazů, zákazů, mentorování) „plné zuby“ a vytváří si jakousi bariéru, stává se proti tomuto působení imunní, pak právě ovlivňování prostředím, navozováním podmínek se jeví jako cesta schůdnější, hlavně efektivnější, byť zdánlivě vedená jakoby oklikou.“ (Kraus, Poláčková, 2002, str.108)

Nebezpečí však pro mladé lidi odcházející později z DD spočívá v tom, že se vracejí většinou zpět do „chudého“ prostředí. V jejich životě může nastat zmatek a frustrace. Jsou zvyklí na to, že v DD byli velmi dobře zajištěni bez větší námahy a životní realita je potom pro ně krutá.

3.4. Mezilidské vztahy jako prostředek prevence

Mezilidské vztahy vytvářejí sociálně psychologické klima v DD. Podílejí se na něm všichni zúčastnění.

V DD nabývají na významu funkce, které suplují rodinu. Především funkce pečovatelská a výchovná, v menší míře rekreační. Prosazuje se zde pojetí interakce, jedná se více o vztah partnerský. Klima DD je charakterizováno především lidmi, kteří zde žijí a pracují a jejich vzájemnými pozicemi. Existuje tu pozice vychovatel – dítě (klient), ale také vychovatel – nadřízený. Vedení je dále řízené pokyny a směnicemi nadřízených orgánů. Jedná se tedy o velmi složitou vztahovou síť. Děti vnímají vztahy mezi vychovateli navzájem, vztahy vedení k vychovatelům. To vše vytváří pohodovou, nebo naopak napjatou atmosféru zařízení. Co vychovatel, to osobnost s rozdílnými názory, zkušenostmi, životními postoji. U mnoha vychovatelů převládá pesimismus v názoru na účinnost výchovné práce. Současně však většina předpokládá, že jejich výchovný vliv působí

pozitivně. Přesto mají obavy z toho, že čeho se jim podařilo u dětí dosáhnout nebude mít po opuštění DD delšího trvání.

Kvalita personálu nemusí nutně záviset na formálním vzdělání. i když nutnost znalostí z různých oborů stoupá. Vychovatel by měl mít takové vzdělání, které mu umožní rozumět fungování skupiny, ale i pochopení identity jednotlivce. Nejlepší vychovatelé jsou ti, kteří mají co nabídnout, nejnebezpečnější pak ti, co se svěřenci jen manipulují. (Matoušek, Kroftová, 1998)

Vychovatelé na dítě působí nejen tím, co mu předávají vědomě (příkazy, zákazy, informace), ale i svým vztahem k dítěti (Vágnerová, 2000) Měli by mu být blízkým člověkem a poskytovat mu cílenou pedagogickou podporu. To znamená, že se obrací přímo k němu (ve spolupráci s jinými odborníky) a pomáhají mu najít novou životní perspektivu.

Důležitými vlastnostmi vychovatele jsou pružnost, sebekontrola a aktivní zájem. Špatným je pouhý důraz jen na dodržování pravidel a kázně.

Navázání vztahu není snadné. Mnoho dětí pochází z rodin, kde se k nim rodiče nechovali adekvátně a proto nemají zážitek správné vazby vůči vstřícně se chovajícím dospělým. I po navázání důvěry se může stát, že se dítě nezachová podle vychovatelových představ. Ten to pak může vnímat jako nevděk. Aby mohl dále pracovat a nebyl frustrován, potřebuje i on sám vydatné zdroje podpory. A to nejen v soukromí, ale i v práci, v opoře týmu. Vychovatelé jedné rodinné skupiny musejí nutně spolupracovat, dohodnout se na hlavních zásadách péče o děti. Ty potřebují mít jasné představy, jistotu blízkých osob. Potřebují vědět, že se určité události budou opakovat, pravidla budou platit. Pokud jednotliví vychovatelé interpretují pravidla různě vzniká jenom zmatek. Děti, které mají své osobní problémy jsou citlivé na nedostatek důslednosti. Musejí vědět, že cíle, kterých mají dosáhnout jsou v jejich zájmu, ale i zájmu ostatních. Potřebují někam patřit.

Vychovatelé by jim měli poskytnout dostatek podnětů, protože velká nuda vede k velkým problémům. Vychovatelé musí děti jim svěřené podporovat, zvyšovat jim pošramocené sebevědomí.

Četným problémům s chováním je možné předcházet efektivní komunikací. Je třeba vše vysvětlit, jasně formulovat, ale hlavně poslouchat. Důležité je zachování generačního rozdílu. Vychovatel by se dětem neměl podbízet. Děti od něj očekávají jiné postoje a hodnoty, očekávají, že bude mít vždy všechno pod kontrolou. Pokud se jejich očekávání nenaplní, vychovatele nerespektují. Velký

význam pro změnu chování má pochvala, úsměv. To užití v pravou chvíli může zapůsobit velmi silně.

Přesto je trest rovněž součástí výchovného plánu. Někdy se vadné chování nezmění, pokud dítě nepocítí následky svého nesprávného jednání.

Děti musí cítit, že jim vychovatel dává něco ze sebe, pak je mnohem více ochotno přizpůsobit se jeho požadavkům. (Train, 2001)

Prostředí DD je zcela odlišné od úzkého prostředí rodiny. Nemůže nikdy vytvořit síť hlubokých citových vztahů jako je tomu v rodině. Vychovatelé, kteří mají své vlastní rodiny, se starají o děti, které přicházejí a po určité době odcházejí. Pospolitost rodiny je trvalá, v DD tomu tak není.

Známkou dobrého a odpovědného postoje vychovatele je jeho starost o další osudy dítěte po opuštění DD. Ochota udržovat s ním kontakt. „Mladý člověk se pak stává lidskou bytostí, na které někomu záleží a která má sama pevné osobní vztahy.“ (Matoušek, Kroftová, 1998, str. 252)

4. ŠETŘENÍ V DĚTSKÉM DOMOVĚ

Metodologie šetření

Při šetření v konkrétním DD bylo využito fenomenologického postupu, který je jedním ze základních přístupů kvalitativního zkoumání.

Hendl (2005) uvádí, že kvalitativní výzkum je procesem hledání porozumění, který je založený na různých metodologických tradicích zkoumání daného sociálního nebo lidského problému.

Při tomto šetření šlo o porozumění určitým akcím a významům v sociálním kontextu. Při návštěvách v DD jsme měli možnost setkávat se s různými lidmi žijících a pracujících v poměrně malé komunitě. Získali jsme informace nutné k pochopení lokálních podmínek pro život v DD.

4.1. Dětský domov v Dolních Počernicích

Tento DD se nachází v malebném prostředí zámeckého parku v okrajové části Prahy. Podle záznamů DD zde od r. 1923 sídlil, jak místní říkají, ústav pro padlé dívky, oficiálně Vychovatelna manželů Olivových. Od ledna 1951 tu byl Dětský chlapecký domov, ale už od května toho roku se jednalo o domov smíšený. V 60. – 70. letech minulého století zde byl údajně domov pro děti tehdejších prominentů, ale domovní kniha z té doby se nezachovala. Z uvedeného je patrné, že DD je v různých podobách již dlouho nedílnou součástí obce.

Po roce 1989 i zde dochází ke změnám. Ještě před platností zákona č. 109/2002 sb. se tu snažili o rodinný režim v menších skupinách dětí. V současnosti se jedná o DD rodinného typu s kapacitou 42 dětí.

Postup při přijímání, přemísťování a propouštění dětí, či jejich útěku vychází ze zákona a platných předpisů. Vedení DD spolupracuje s diagnostickým ústavem v Praze 4 Krči, s kolizními opatrovníky, soudy, policií a ostatními institucemi, které dohlížejí a kontrolují výchovu a vzdělávání dětí. DD klade důraz na školní výsledky dětí, aby měly větší šanci uplatnit se v životě a snaží se je naučit aktivnímu způsobu života.

Běžnou komunikaci zajišťuje kmenový vychovatel rodinné skupiny, věci závažnějšího charakteru pak vedení, které spolupracuje se sociální pracovníci. Ta také spolu s vychovateli vypracovává různé zprávy o dětech soudům, kolizním opatrovníkům, spolupracuje s OSPOD, eviduje a organizuje návštěvy dětí v rodinách apod.

DD se řídí svým vnitřním řádem.

4.2. Prevence sociálně patologických jevů z pohledu vedení DD

Organizace výchovných činností vychází z ročního plánu DD, měsíčních a týdenních plánů jednotlivých rodinných skupin, které obsahují mravní výchovu, estetickou výchovu, rozumovou výchovu, pracovní výchovu a výchovu tělesnou. Jednotlivé výchovy se vzájemně prolínají. Kmenoví vychovatelé spoluvytvářejí výchovné činnosti podle potřeb dětí na jednotlivých rodinkách a jsou zodpovědní za jejich plnění. Každé dítě má svůj individuální plán. Kontrolu provádí vedení DD nejméně jedenkrát za měsíc.

Naše šetření bylo zahájeno v lednu 2009, v té době žilo v DD 36 dětí v pěti rodinných skupinách o počtu 8 až 9 dětí.

Také v tomto domově se mění věkové složení klientů a důvody jejich zařazení. Za posledních šest let zde bylo pouze 15 dětí ve věku do šesti let, ve věku 6 až 10 let 22 dětí, nad 10 let 72 dětí. Což je celých 63%. S tím souvisí i nárůst výchovných problémů. Některé děti bývají přesunuty zpět do diagnostického ústavu. Podle slov pana ředitele tak bylo od září 2008 do ledna 2009 přeřazeno pět dětí, zatímco dříve to bývalo jedno dítě za rok. Nejčastější sociálně patologické jevy, které se v té době v DD vyskytovaly byly: šikana, agrese, problémy se školou, záškoláctví, útěky, krádeže.

V současnosti (únor/březen 2010) je v DD plný stav, tedy 42 dětí žijících v rodinných skupinách o 6 až 8 dětech. Podle slov vedení došlo k velkému zlepšení v eliminaci výskytu sociálně patologických jevů. Zajímali jsme se o konkrétní metody a prostředky, které k takovému zlepšení vedly.

V prvé řadě bylo velkým úspěchem otevření dvou samostatných bytů na sídlišti Černý most. Pan ředitel vidí budoucnost DD právě takto. Děti, které v těchto bytech žijí přestávají mít cejch ústavu.

Ve snaze, co nejvíce eliminovat nežádoucí výchovné problémy zavedlo vedení domova tzv. třístupňový režim, který nastavuje jasná pravidla.

- 1. stupeň základní – běžný, volný režim. Děti mohou v pondělí až čtvrtek na dvě hodiny ven, do toho se nezapočítává čas na zájmovou činnost,
- 2. stupeň zásluhový – vše, co lze zakázat, si musí zasloužit. Např. počítače, vycházky atd. A to lepšími výsledky ve škole, nadstandardní pomocí v domácnosti apod.,
- 3. stupeň- SSN – *sám se nehnu!* Vychovatel má dítě neustále pod dohledem. Doma, venku, všude. Tento stupeň je velkým strašákem. Děti vydrží maximálně dva až tři dny. Je to samozřejmě velmi náročné i pro vychovatele.

Preventivní opatření jednotlivých výchovných problémů:

Útěky

Vedení DD se snaží dát každému dítěti šanci k nápravě, ale spíše takovou, aby dokončilo školu, vyučilo se. Čím déle je dítě na ulici, tím se jeho situace zhoršuje. Policie je v některých případech liknavá. Děti do patnácti let jsou hledány intenzivněji než děti, kterým je více jak patnáct let. Navíc na pracovníky DD pohlížejí rozhořčeně „ proč ho (utečence) někam nezamknete?“ Policisté nemají povědomí o tom, že DD není vězením, nemá trestný charakter. Děti zde mají stejnou příležitost k útěku jako děti z běžných rodin. Pro notorické utekáře je tak mnohdy odsunutí zpět do diagnostického ústavu jedinou šancí jak dokončit školu a nespadnout do ještě větších potíží.

Šikana

Je velmi složitým problémem. V DD Dolní Počernice se jí podařilo téměř zcela vymýtit. Zvýšenou kontrolou, tím, že se agresorům jasně dalo na vědomí, že

se šikana v jakékoliv podobě nebude v žádném případě tolerovat. Nastavilo se přesné dodržování režimu, plus režim zásluhový. Každý sebenepatrnější pokus o zlepšení byl oceněn a to pro to, aby se dítěti, bude-li se chtít zlepšit, dostalo od dospělého vždy podpory. Přesto byl jeden šikanující chlapec přesunut do diagnostického ústavu. Měl navíc problémy se záškoláctvím. V zájmu dokončení učebního poměru se vedení spolu s kmenovými vychovateli rozhodli k takovému kroku. Přísnější režim ho donutil školu dodělat téměř proti jeho vůli. Potěšující jistě je, že nakonec přišel do DD poděkovat za starost a zájem, který o něj „jeho“ lidé měli.

Agrese

Vyskytuje se nejvíce u dětí mezi 12 až 14 rokem. Tyto děti na sebe tímto způsobem upozorňují. Jinak to neumí. Přicházejí z rodin, kde na nich nikomu nezáleželo, byly všem lhostejné. K prevenci velmi často stačí opravdově projevený zájem, čas strávený s dítětem a problémy rychle mizí.

Paní zástupkyně (vedoucí pedagogů) klade hlavní důraz v prevenci sociálně patologických jevů na to, aby se děti nenudily. Navštěvují proto řadu různých mimoškolních aktivit, především mimo budovu DD. Tyto aktivity významně napomáhají socializaci dětí. Vycházejí z jejich zájmů, ale někdy jsou k nim děti trochu „dotlačeny“ Režim jednotlivých dětí je uzpůsoben jejich potřebám a docházce do školy.

Na vzdělání klade vedení DD velký důraz. Je si vědomé toho, že školní neúspěšnost je těsně propojena s poruchami chování. Děti se vzdělávají ve všech typech škol, od mateřské po vysokou. Mezi všemi školami, především pak mezi školou základní a učilišti a DD funguje úzká spolupráce. Domov se snaží při styku se školou stát vždy za zájmy dětí. Kmenoví vychovatelé pravidelně školu navštěvují, účastní se třídních schůzek a s učiteli konzultují výchovné a vzdělávací problémy dětí. Při příchodu do DD mají děti většinou velmi špatný prospěch. Při pobytu zde dochází k podstatnému zlepšení. Napomáhá tomu i zařazení domácí přípravy na školu do režimu dne. Děti z prvního stupně se denně věnují ČJ, matematice a čtení, druhý stupeň má povinnou denní přípravu z ČJ a matematiky. Všichni se pak věnují učivu nejméně jednu hodinu podle svých individuálních potřeb.

V rámci prevence sociálně patologických jevů pořádá DD pod vedením pana ředitele řadu sportovně kulturních akcí pro děti z dětských domovů, ale i pro veřejnost. Jak bylo uvedeno na začátku této kapitoly, stal se dolnopočernický domov integrální součástí obce, často i centrem zdejšího dění. Dětský domov Cup je známá soutěž o nejvšestrannější DD. Sjíždějí se sem děti z celé republiky. Akce organizované domovem jsou přístupné široké veřejnosti. Např. turnaj v petangue, či Předvánoční běhy.

Preventivním opatřením je také program *Lépe připraven do života* (viz.příloha), který vedení DD vytvořilo spolu se zaměstnanci. Tento program je vybudovaný na principu individuálního přístupu, zapojování všech, dětí i pedagogů, snahy o zpětnou vazbu, na principu spravedlnosti, reakce na aktuální změny, na motivaci dětí. Ty si mohou program zopakovat. Je založen na fungování rodinných skupin jako samostatných jednotek, které by měly fungovat jako rodina. Dále se zaměřuje na sexuální výchovu ve spolupráci s psychologkou (podtéma láska není jenom sex), další téma je nauč se říkat ne – učí děti dokázat odmítnout nevhodné chování namířené vůči němu, nebo odmítnout návykovou látku. V programu se snaží rozvíjet volní vlastnosti, počítačovou gramotnost a jazykové dovednosti. Poslední oblasti jsou pro mládež od 15 do 18 let povinné. Program také seznamuje děti s ekonomickými záležitostmi jako jsou např. reálné výdělky, hospodaření s financemi. Upozorňuje na riziko půjček.

Celým programem prostupuje snaha o celistvý rozvoj osobnosti dítěte. Některé výukové bloky jsou realizovány formou víkendových výjezdů. DD na ně najímá neziskové organizace a to na každé téma jinou. Pan ředitel se netají s tím, že účast je dobrovolně povinná.

Realizace tohoto programu ovšem naráží na některá rizika. Nedostatek financí, špatnou podporu státu, na nezájem dětí i pedagogů o aktivní účast v programu. Na nemocnost, či časovou náročnost. V neposlední řadě je důležitá kvalita pedagogického sboru.

Co se týče pedagogů, má pan ředitel to štěstí, že si může vybírat (oproti ředitelům z menších měst, kteří jsou rádi, že vychovatele vůbec někdo dělat chce). Případní zájemci projdou psychologickým testem, osobním pohovorem a teprve

pak komise ve složení ředitel, vedoucí pedagogů a vychovatel ze skupiny, kam by měl zájemce nastoupit, rozhodne. Přesto se stane, že někdo nevydrží, či selže a DD opustí. Přitom je stabilita pedagogického sboru více než důležitá.

Důležitým prostředkem prevence sociálně patologických jevů v DD je umožnění dětem spolupodílet se na dění v domově, cítit za něj odpovědnost. Každé dva měsíce (mimo prázdnin) se koná schůzka spolusprávy. A to za přítomnosti ředitele, vedoucí pedagogů, jednoho vychovatele a dětí, které ve dvojicích zastupují jednotlivé rodinné skupiny. Ředitel děti informuje o tom, co se v domově děje, o akcích a změnách, které zařízení čekají. Děti vznášejí dotazy, připomínky, nápady. Na spolusprávách se také projednávají anonymní dotazy ze schránky důvěry, kterou vedení pro děti zřídilo.

Z prostředí DD v Dolních Počernicích má host velmi příjemný pocit. Při osobním setkání s vedením máte možnost poznat jejich neutuchající nadšení, letité zkušenosti, smysl pro humor, schopnost empatie i znalost hranic nutných pro výchovu problematických dětí. Ze všeho ale dýchá optimismus nutný pro překonávání zklamání z nezdarů a neustálého boje s byrokracií a sháněním prostředků pro „svůj“ domov.

4.3. Rodinná skupina

Pro cíl této práce bylo šetření prováděno v rodinné skupině, ve které spolu žije sedm dětí ve věku od 13 do 17 let. Z toho tři dívky a čtyři chlapci. Jedná se o tři sourozenecké dvojice a jednoho hochu. Starají se o ně čtyři kmenoví vychovatelé. Nejčastější důvody zařazení do DD bylo odebrání dětí z rodin odborem sociálních věcí.

Děti

- sourozenci, 2 chlapci ve věku 13 a 15 let. V DD jsou od roku 2009.

Byli odebráni otci, který s nimi zůstal po rozvodu sám. Matka o chlapce nejeví zájem. Otec sám je nevyzrálou osobností. Pracuje po nocích jako taxikář. Výchovu svých synů nezvládal. Ti měli velké množství zameškaných hodin ve škole a velmi slabý prospěch. Chyběla jakákoliv kontrola a zájem ze strany rodiny. Nyní je prospěch velmi zlepšen, je to dáno i inteligencí chlapců.

- sourozenci, 2 dívky ve věku 15 a 16 let. V DD jsou od roku 2003.

Byly odebrány z rodiny, kde jsou rodiče alkoholiky. Rodina neměla stálé bydliště, pobývala po ubytovnách. Dívky pocházejí z nepodnětného, zanedbaného, sociálně slabého prostředí. Rodiče o dcery jeví zájem, hrozí tu ale reálné nebezpečí, že by je využívali k drobným krádežím, např. v dopravních prostředcích.

- sourozenci, dívka a chlapec ve věku 16 a 17 let. V DD je dívka od roku 2008, chlapec od roku 2007.

Matka samoživitelka sama zažádala o umístění svých dětí do DD. Má dalších pět dětí, každé dítě má jiného otce. Předpokládá se, že ostatní děti, především ty starší, přijdou do DD také. Dcery matka navštěvuje.

- chlapec ve věku 17 let. V DD je od roku 2007.

Byl odebrán z rodiny, kde jsou rodiče závislí na alkoholu. Chlapec má ještě starší sourozence, kteří už sami mají děti. S rodinou se stýkat nechce, hovoří o ní velmi nelichotivě. Jediný, koho přijímá je babička, se kterou se stýká.

Vychovatelé

- tři ženy, s vysokoškolským vzděláním (studium speciální pedagogiky, BC. Mgr.)

nejdéle pracující u této skupiny zde působí pět let, nejkratší doba je tři čtvrtě roku. Všechny mají praxi ve školství.

- jeden muž, student kombinovaného studia speciální pedagogiky, ve skupině pracuje tři roky.

Tato rodinná skupina má svá specifika vzhledem ke svému složení a to jak z hlediska věku a pohlaví, ale také co se týče doby příchodu do DD.

Nejčastěji se vyskytující sociálně patologické jevy ve skupině, prevence:

Záškoláctví

prevence spočívá v úzké spolupráci s učilištěm. Mají zavedený notýsek odchodů a příchodů. Při porušení musí okamžitě následovat výchovná opatření. Nastalé problémy řeší vždy aktuální vychovatel, který má službu.

Lhaní

velmi časté. Děti ho považují za normální projev. Vychází z vzorů z rodiny, vyvstává z prvotních problémů, snaží se vyhnout nepříjemným výchovným opatřením nebo pro sebe získat nějakou výhodu na úkor ostatních. Reálně je odstranění lži velmi těžké. Děti si zvykly na to, že v některých situacích lež prostě funguje. Je třeba se spíše snažit o změnu jejich hodnotového systému.

Alkohol, drogy, kouření

Co se týče opíjení a kouření marihuany, příliš velké problémy se nevyskytují. Děti mají obavy ze zavedeného a fungujícího 3. stupně zásluhového systému (viz. podkapitola 4.2.).

S kouřením cigaret je to podstatně horší. Mladí lidé přicházejí do DD již jako závislí kuřáci. Jde tedy spíše o to, aby se kouření omezilo. Je jim např. dovolena jedna cigareta venku po večeři. Později už ne i když zkoušejí mnoha způsoby, jak se dostat ven. Například je velmi oblíbená činnost vynášení odpadků.

Útěky

jedná se spíše o pseudoútěky. Jeden z chlapců např. textovou zprávou prostě oznámil, že večer nepřijde, ale druhý den se vrátil Počítal s tím, že bude

následovat nějaká sankce. Potěšující v tomto případě bylo, že se vůbec ozval. S útekem se toho, s ohledem na možnosti DD, mnoho dělat nedá. Problém je spíše s povinnostmi nahlásit útek do určité doby policii i když vychovatel ví, že se dítě vrátí.

Zájem o sex

Vzhledem k věku nabývají vztahy mezi dětmi jiných rozměrů. Experimenty se sexem se objevují mnohdy již před 14. rokem věku. Je to způsobeno i tím, že se nepovažují za členy jedné rodiny. Žijí spolu velmi krátce. Zde je na místě především vhodná osvěta. V žádném případě zákazy a mentorování. Spíše soukromé a intimní rozhovory.

Krádeže, zpronevěra svěřených peněz

Mohou zmizet peníze na nákup, na jízdenky. Jako prevence je zavedeno vyúčtování platebních dokladů. Velmi pomohla hrozba policií – peníze se už neztrácejí. Pokud dojde ke zcizení a následnému prodeji elektroniky, či části zařízení, strhává se jim vyčíslená hodnota z kapesného.

Nejdůležitější formou prevence je ovšem vztah vychovatele k dítěti. Děti v této skupině jsou v období dospívání, mají problémy samy se sebou. Některé projevy musejí být tolerovány, protože patří k tomuto věkovému období. Nutná je důslednost a spravedlnost. Je však třeba, aby se dospívající vždy brali vážně. Musí se jim umět naslouchat. Dětem by měli vychovatelé ukázat, že na světě jsou lidé, kterým na nich záleží.

Spolupráce a vztahy mezi vychovateli této skupiny jsou poměrně dobré. Scházejí se k poradám pravidelně jednou za čtvrt roku, ale v kontaktu jsou v podstatě neustále prostřednictvím služebního mobilního telefonu. V DD je zavedena mobilní síť, ve které je spojení, kromě vychovatelů, také k lékaři a do základní školy. Hovory jsou zdarma.

Všichni vychovatelé se více méně shodli na tom, že spolupráce a dobré vztahy jsou nutné nejen ke vztahu k práci, ale především ke vztahu k dětem.

Je samozřejmé, že jednotliví vychovatelé jsou jedinečné osobnosti, s jinou morálkou, životními zkušenostmi, postoji i s rozdílnými ambicemi. Přesto si jsou vědomi nutné jednotnosti v působení na děti. Musejí najít společný záměr a nastavit jednotná pravidla. Ohromně důležitá je důslednost.

Vychovatel se musí udržet na tenkém lanku profesionality. Je nutné mít stejný vztah ke všem dětem, nebo alespoň nedat najevo případné větší sympatie.

U vychovatelů této skupiny jsou patrné určité rozdíly v postoji k dětem. Objevují se náznaky, že někdo se snaží být „kámošem“ za každou cenu, u jiného , že je spíše represorem. Má však své oblíbence, kteří svého postavení samozřejmě , i když možná nevědomě, využívají. Optimální by bylo najít si svou vnitřní hranici vztahu k dětem ve středu k oběma mezím. Výchovná práce je velmi náročná a některým může připadat beznadějná. U některých vychovatelů jsou patrné příznaky syndromu vyhoření.

Vychovatelé spolupracují s DÚ v Krči a se sociální pracovníci, která sleduje vývoj dětí na podkladě zpráv vychovatelů. Vystavuje propustky pro děti. Dítě má buď stanoveno, kde bude, anebo má tzv. propustku volnou, kde může být kdekoliv. To se však vychovatelům příliš nelíbí.

Všichni vychovatelé bez rozdílu zdůrazňují důležitost a vliv věku, ve kterém dítě do DD přichází. Jsou toho názoru, že při účinné speciálně pedagogické podpoře a převýchově je naděje vysoká pouze u dětí do šesti let. Nad tuto hranici se šance snižují se stoupajícím věkem dítěte. Patologické rodinné prostředí, ve kterém strávily podstatnou část svého života se na nich nesmazatelně podepsalo.

Děti v této skupině jsou podle názoru vychovatelů citově ploché (jeden z chlapců má smysl pro spravedlnost, ostatní ne). Nemají žádné vyhraněné zájmy, jsou k nim spíše nuceny, baví je trávit čas u počítače a u televize., kouření. Vůbec nečtou. Jejich současným cílem je přežít život, jak se dá.

Děti v DD získají velkou sociální zdatnost. Učí se vyjít mezi sebou, s vychovateli, s vedením. To vše však v rámci svých osobních zájmů. Je to pro ně pouze taková hra. S reálným životem nemá mnoho společného. Nemají povědomí o hodnotě peněz, majetku. Ale ani mezilidských vztahů. Všeho se jim dostává tak

nějak samozřejmě, bez jejich vlastního přičinění. Nejsou svědky toho, že např. rodiče musejí pracovat, aby rodině zabezpečili živobytí. V tom tkví nebezpečí po odchodu z DD. Je otázkou, nakolik je schopen jim pomoci program „ Lépe do života“, který je jistě vytvořen s těmi nejlepšími úmysly.

Významu nabývá aktivita, která vychází přímo z vnitřního přesvědčení dětí, z jejich zájmu něco změnit a se svým životem udělat.

Vychovatelé rodinky se jednotně shodují na tom, že by se děti neměly vracet do patologického prostředí dokud se v něm poměry neupraví. To je ovšem spíše úkolem odboru sociálních věcí a legislativy vůbec. Málomocný ze zainteresovaných orgánů však řeší skutečnou praxi. Spolupráce mezi nimi je podle zaměstnanců DD velmi špatná.

Přes všechny nešvary systému péče o děti, byrokracii a špatné rozhodování je u vychovatelů na prvním místě dítě. Podle svých nejlepších schopností a možností se snaží ve svých svěřencích nalézat spíše to dobré. Pomáhat jim věřit v lidi kolem sebe, ve své schopnosti a postavit se na vlastní nohy.

Mottem zaměstnanců domova v Dolních Počernicích je toto:

Naše děti mají stejné zájmy jako my,

umí se smát a plakat, jako my.

Chceme, aby našly svoje místo v životě,

musí vědět, co je láska, cit, pochopení, pomoc,

ale také práce a odpovědnost.

ZÁVĚR

Sociálně patologické jevy jsou nedílnou součástí historie lidstva. Porušování společenských norem vždy odpovídá kontextu doby a kulturně historickým hodnotám dané společnosti

Děti z dětského domova patří mezi nejohroženější skupiny právě, co se poruch chování týče. Pocházejí většinou z rozvrácených a dysfunkčních rodin, z nepodnětného, lhostejného prostředí. Setkaly se s různými projevy násilí, závislosti, někdy i se zneužíváním. Neměly možnost zažít pocit bezpečí a bezpodmínečné lásky. Jejich morální hodnoty a postoje k životu byly od raného věku poznamenány patologickým prostředím. Do dětského domova přicházejí s porušenou identitou, nedůvěrou v lidi, s pokřiveným morálním pohledem na to, co je správné, či alespoň společensky přijatelné.

Práce pedagogů v dětském domově je velmi specifická. Jsou nejen vychovateli, ale musejí dětem empaticky nahradit rodinu. Kvalita a úspěchy pedagogické práce závisí na konkrétních lidech, osobnostních vlastnostech a předpokladech vychovatelů a vedení domova.

Nemalou roli úspěšného působení na dítě hraje také jeho věk při jeho umístění do dětského domova, kvalita prostředí a v neposlední řadě postava vychovatele a jeho vztah k dítěti.

Cílem této práce bylo potvrzení předpokladu, že právě věk dítěte, podnětnost prostředí a kvalita vychovatele má velký význam při resocializaci dítěte.

Studiem odborné literatury a samotným šetřením v konkrétním dětském domově se tento předpoklad potvrdil.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- ELLIOT, J, PLACE, M. *Dítě v nesnázích*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0182.
- HARTL, P, HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník.*, Praha: Portál 2000. ISBN 80-7178-303-X.
- HELLUS, Z. *Úvod do sociální psychologie*. Praha: Univerzita Karlova-PedF, 2001. ISBN 80-7290-054-4.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum-základní metody a aplikace*. Praha: Portál 2005. ISBN 978-80-7367-485-4.
- JEDLIČKA, R., KOŤA J. *Analýza a prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže*. Praha: Karolinum-nakladatelství UK, 1998. ISBN 80-7184-555-8.
- JEDLIČKA, R., KLÍMA P. et al., *Děti a mládež v obtížných životních situacích*. Praha: Themis, 2004. ISBN 80-7312-038-0.
- KRAUS, B., POLÁČKOVÁ V. et al., *Člověk – prostředí – výchova*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-7315-004-2.
- KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-150-9.
- KOUKOLÍK, F., DRTILOVÁ J. *Vzpoury deprivantů*. Praha: Galén, 2008. ISBN 80-7262-410-2 .
- MATĚJČEK, Z. *Náhradní rodinná péče*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-304-8
- MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha: Grada Publishing, 2002. ISBN 80-247-0332-7.
- MATOUŠEK, O. *Ústavní péče*. Praha: SLON, 1999. ISBN 80-85850-76-1.
- MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-226-2.
- PIPEKOVÁ, J. a kol. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-65-6.
- POKORNÁ, V. a kol. *Prevence sociálně patologických jevů*. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2003. ISBN 80-86568-04-0
- PTÁČEK, R. *Poruchy chování v dětském věku*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2006. ISBN 80-86991-81-4.

TRAIN, A. *Nejčastější poruchy chování dětí*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-503-2.

VÁGNEROVÁ, M. a kol. *Psychologie handicapu*. Praha: Karolinum P 1999 ISBN 80-7178-929-4.

VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémového dítěte školního věku*. Praha:, Karolinum, 2004. ISBN 80-7184-488-8.

VOCILKA, M. *Netradiční forma prevence poruch chování*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, TECH-MARKET, 1997.

VOCILKA, M. *Dětské domovy v České republice I*. Praha: MŠMT, 1999.

Výchova charakteru jako esence výchovy. CEVAP 2004. ISBN 80-902898-7-8

Internetový odkaz:

Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy,

http://aplikacemsmt.cz/HTM/MBSTRATEGIE2005_2008 [online]

datum citace 10.3. 2010-03-28

www.icm.uh.cz/str./socialnepatologickejevy [online]

datum citace 10-3. 2010

Program Lépe připraven do života

Program je pro děti z Dětského domova a Školní jídelny v Dolních Počernicích. Významem je snažit se děti lépe připravit pro praktický život tak, aby děti co opouštějící zařízení po ukončení ústavní výchovy dovršením 18. let nebo z důvodu ukončení smlouvy setrvání dítěte na dobrovolný pobyt po skončení ústavní výchovy, měly šanci uspět ve svém vlastním životě.

Rizika: nedostatek finančních prostředků

špatná podpora státu
nezájem dětí nebo pedagogů o aktivní účast v programu
nekvalitní příprava jednotlivých podprogramů
nemocnost
časová náročnost pro pedagogy a děti
nekvalitní pedagogický sbor

Principy: individuální přístup

zapojování dětí i pedagogů
propojování podprogramů
působení interní i externí
snaha o zpětnou vazbu
provádění změn podle potřeby
spravedlivosti
motivačních bonusů
podněty interní i externí
jednotlivec může opakovat program vícekrát

Podprogramy:

1. systém
2. láska není pouze sex
3. nauč se říkat ne
4. cizí jazyk
5. PC
6. ekonomika
7. právo
8. osobnostní rozvoj – kladné vlastnosti
životopis
vyplňování dotazníků a složenek
videotrénink – přijímací pohovor
jak hledat práci
uvědomování si sami sebe
9. vzdělávání pedagogů

1. **Systém:** dítě které přijde do Domova se okamžitě zapojuje do systému, který by měl co nejvíce fungovat jako rodina. Rodinná skupina by měla žít odděleně (ideální byty od sebe), stará se sama o sebe (nakupuje, vaří, pere, uklízí si apod.) mimo finančních prostředků. Snaha se zajistit kladné vztahy. Mezi všechny děti rozdělit úkoly přiměřeně věku. Spravedlivě děti zapojovat do nepravidelných činností. Systém je interní záležitostí, která je ovlivněna zákony a kontrolními orgány.
2. **Láska není pouze sex:** pro děti od 12. let, zaměřeno na vztahy ke všem věkovým hranicím, zaměřeno na fungování rodiny i na sexuální výchovu
3. **Nauč se říkat ne:** pro děti od 12. let zaměřeno na odmítnutí negativních látek, seznámení s látkami a riziku při jejich používání
4. **Cizí jazyk:** pro děti všeho věku podle zájmu – výuka jazyku navíc, děti mezi 15. – 18. rokem jeden rok povinně s cílem získat alespoň základy
5. **PC:** pro děti všeho věku podle zájmu, děti mezi 15. – 18. rokem povinně navíc s cílem, aby děti uměly základy programů Word, Excel, E-mail, Internet, případně vytvoření vlastních www stránek.
6. **Ekonomika:** pro děti ve věku 17. – 18. let zaměřeno na reálné výdělky, reálné náklady a na hospodaření s finančními prostředky. Upozornění na rizika půjček apod.
7. **Právo:** pro děti ve věku 17. -18. let zaměřeno na právo pracovní a trestní. Upozornění na základní principy tvorby legislativy.
8. **Osobnostní rozvoj:** měl by být neustálou součástí. Některé bloky by byly speciálně zařazeny do jiných podprogramů. Na některé by měly být speciální výjezdy.
9. **Vzdělávání pedagogického sboru a to z důvodu,** aby vychovatelé mohli kvalitně působit na svěřené děti.

Dětský domov Cup 2010 – 7. ročník

1. díl 9. - 10. 1. - 6. ročník ve stolním tenise družstev
výprava 4+1 dívka a chlapec 1 (92 a mladší), dívka a chlapec 2 (95 a mladší)
hrací systém: dívka 1 – dívka 1, chlapec 1 – chlapec 1, dívka 2 – dívka 2,
chlapec 2 – chlapec 2, smíšená čtyřhra
2. díl 7. – 9. 5. - 12. ročník Memoriálu Lucie Hanušové
výprava 5+1 chlapeci i dívky 95 – 96, 97 – 98, 99 – 2000, 2001 a mladší
v letošním roce bude v Táboře
3. díl květen – červen - 7. ročník turnaje v malé kopané
výprava 8+2 chlapeci i dívky nar. 1992 a mladší

plán je finále -32 týmů 18. – 20. 6.
4. díl 10. – 12. 9. – 2. ročník Beachpřehazované
výprava 4+1 2x chlapec + 2x dívka nar. 1992 a mladší
5. díl 8. – 10. 10. - 9. ročník Prevencí proti nehodám
výprava 4+1 chlapeci i dívky 95 – 96, 97 – 98, 99 a mladší
6. díl 20. 11. - Slavnostní vyhlášení
výprava 4 + 1 bez rozdílu věku a pohlaví

Dětský domov a Školní jídelna Dolní Počernice, Národních hrdinů 1, 190 12 Praha 9
Tel./fax: 281 930 129, 281 930 525
ředitel: Martin Lněnička (602 873 693) zástupkyně: Hana Jedelská (723 083 832)
E-mail: dd_dolpoc@volny.cz, zastupce.dddp@atlas.cz

Tisková zpráva Miss dětských domovů – regionální kolo Praha, Střední Čechy, Západní Čechy

Dne 20. 2. 2010 se v Klubu Óčko konala regionální kola Miss dětských domovů. Konala se zde hned tři kola najednou a to pro Prahu, Střední a Západní Čechy.

Program začal v 15:00 a moderoval ho Gustav Bubník. 10 dívek ve třech kategoriích mělo na programu proměnu ve sportovním oblečení Outhletfashion, představení se porotě a divákům, proměnu v plavkách, odpověď na záhadnou otázku porotce, volnou disciplínu a nakonec proměnu ve společenských šatech.

V přestávkách čekal diváky pěkný program v podání Jaroslava Šimka a Petry Pudové a jejich Pomády, Maminek od Jordánu s bříšním tancem, zpěv Jaroslava Parčí a tajemným kouzlením Marcolliho.

Vedoucí 10. členné poroty Anife vyhlásila závěrečné pořadí. Miss Praha se stala Kristýna Šedivá, 1. Vicemiss Michaela Surmajová a 2. Vicemiss Barbora Hájková.

Miss Střední Čechy se stala Silvie Kulinová, 1. Vicemiss Kristýna Urbanová a 2. Vicemiss Radka Ikrová.

Miss Západní Čechy pro rok 2010 je Kristýna Krajčíková, 1. Vicemiss Věra Plačková a 2. Vicemiss Martina Nová.

Miss postoupila do celostátního kola. Mimo focení čekalo na děvčata spousta hezkých cen od společností TNT, Pharma Nord, pozvánka na večeři s Karlem Voříškem, medovník od Imantu, korunky z Jablonexu, šperk od GS Silver, dárkový poukaz od Petra Clinic, dárkový certifikát salónu Hedvika, balíčky Oriflame od Arno Kryl.

Akci spolupřátali o. s. Vespojení, agentura Nari Models a Dětský domov Dolní Počernice. Děvčata dostala péči od kadeřnice paní Hany Čiprové, vizážistky Kateřiny Krylové a Dj pana Dvořáka. Mediální podpora byla od Pragmoon.

děkuji

Praha 22. 2. 2010

Martin Lněnička
ředitel zařízení

Pravidla na rodnice

1. Ze školy chodí všichni rovnou domů, a až pak se domlouvají na případné vycházce se sloužícím vychovatelem.
2. Před odchodem na vycházku nebo zapnutím počítače a televize si nejdříve každý splní svoje povinnosti, tzn. připraví se do školy, vytře a uklidí si pokoj, srovná si skříně a osobní věci, udělá potřebnou práci na rodnice nebo dojde nakoupit. Teta nebo strejda všechno důkladně zkontroluje.
3. Každý večer si všichni rozeberou prádlo. Pokud ráno nějaké zůstane na sedačce, bude zabaveno na šatně. A nikdo nehází do koše čisté oblečení, které se mu prostě nechce skládat. Žádné oblečení se taky nebude válet na židlich, postelích a sedačkách.
4. Nikdo si nenosí jídlo a nádobi na pokoj. Výjimkou můžou být skleničky s pitím, které si však před odchodem do školy každý umyje a uklidí.
5. Všichni se společně snaží udržovat pořádek na rodnice i během dne. Nebudeme nechávat všude možné skleničky, nedojezené jogurty, drobky, papírky od sušenek a podobně. Skleničky a hrníčky po sobě každý umyje a uklidí, protože samo se to určitě neudělá.
6. Všechny návštěvy se nejdřív zeptají vychovatele, jestli mohou dál. Samozřejmě se zouvají. Pokud za někým přijde na návštěvu přítel nebo přítelkyně, budou spolu pouze v obýváku nebo venku. Veškeré důvěrnosti (libání, objímání, atd.) si budou hrdličky projevovat mimo dohled vychovatele.
7. Pokud si někdo přes víkend přeje delší vycházku než do 22h, musí podat písemnou žádost strejdovi Martinovi do středy. Když to strejda Martin povolí, je už konečné rozhodnutí na sloužící tetě nebo strejdovi. Kdo bude bez problémů, může a kdo ne, má smůlu.
8. Pokud nikdo není v pokoji, nebude tam hrát rádio a nebude se zbytečně svítit. Platí to i pro koupelny. A dveře na rodniku budou pořád zavřené. Kdo chce jít k nám, tak si zaklepe nebo zazvoní a nebude se tady pohybovat bez našeho vědomí.
9. Při příchodu ze školy a při každém příchodu z vycházky se všichni hlásí tetě nebo strejdovi, aby věděli, že už jste tady.
10. Nikdo na rodnice nesmí schválně ničit věci, které tady máme. Všichni si dávají pozor, aby netřískali dvířky od skříněk, dveřmi, aby nerozbili různé spotřebiče, a aby po sobě nenechávali něco špinavé. Ten kdo uklízí, nádobi dá pozor, aby nebylo špinavé. Ne všechno se dá umýt v myčce.

<u>Služby</u>	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota	Neděle
Karolína	Vaření	Prádlo	Ochoz	Košé			Prach a kytky
Petra	Obývák	Ochoz	Košé	Vaření			Nádobí
Nikola	Nádobí	Vaření	Prádlo	Obývák			Košé
Honza H.	Ochoz	Obývák	Nádobí	Prádlo			Vaření
Michal	Prádlo	Vaření	Prach a kytky	Nádobí			Ochoz
Ondřej	Prach a kytky	Košé	Obývák	Vaření			Prádlo
Honza Ch.	Košé	Nádobí	Vaření	Ochoz			Obývák